

Zdania podrzędne i współrzędne: ćwiczenia

Zdania podrzędne i współrzędne: ćwiczenia

1. „Ciesz się mną, że znalazłeś nowych przyjaciół” to zdanie złożone:

- a) współrzędnie łączne
- b) współrzędnie wynikowe
- c) podrzędnie podmiotowe

2. Zdanie „Nie sądziłam, że postąpisz tak nierozważnie” to zdanie złożone:

- a) współrzędnie rozłączne
- b) podrzędnie dopełnieniowe
- c) podrzędnie przydawkowe

3. „Jeśli nie dojadę na czas, pójdę na kolejny seans” to zdanie złożone:

- a) współrzędnie wynikowe
- b) podrzędnie okolicznikowe czasu
- c) podrzędnie okolicznikowe warunku

4. Które z przytoczonych przysłów ma postać zdania złożonego współrzędnie przeciwstawnego?

- a) Miłe złego początki, lecz koniec żałosny
- b) Mierz siłę na zamiary, nie zamiar podług sił
- c) Miej serce i patrzaj w serce

5. „Czuła się zmęczona, dlatego nie ugotowała obiadu, ale zamówiła danie z restauracji” przecinki wydzielają kolejno zdania współrzędnie złożone:

- a) łączne i rozłączne
- b) rozłączne i przeciwstawne
- c) wynikowe i przeciwstawne

6. Które z poniższych stwierdzeń jest nieprawdziwe?

- a) W zdaniach złożonych podrzędnie zdanie główne to zdanie podrzędne, a w złożonych nadrzędnie – nadrzędne.
- b) Zdanie podrzędnie złożone dopełnieniowe odpowiada na pytania przypadków, ale nie wszystkich.
- c) W zdaniach podrzędnie złożonych zdanie określone jest ważniejsze niż zdanie określające.

7. Które z poniższych stwierdzeń jest nieprawdziwe?

- a) Zdanie współrzędnie złożone łączne można poznać m.in. po spójnikach „więc”, „zatem” lub „toteż”.
- b) Jeśli dwa zdania składowe rozdziela spójnik „a”, na pewno mamy do czynienia ze zdaniem współrzędnie złożonym przeciwstawnym.
- c) W zdaniu złożonym współrzędnie żadne ze zdań składowych nie określa drugiego.

8. Do zdania: „Nagle usłyszeliśmy hałas” dopisz dowolne zdanie składowe, tak by utworzyć zdanie złożone:

- a) współrzędnie łączne
- b) współrzędnie wynikowe
- c) okolicznikowe przyczyny

9. Który zestaw zawiera wyłącznie zdania złożone współrzędnie?

- a) Oczy mi się kleiły, ale doczytałem powieść do końca; Śmiałem się z dowcipu, który znalazłem w internecie; Nie wziętem zeszytu, więc musiałem wrócić do domu.
- b) Zrobię szybko ćwiczenia i przyjdę do ciebie; Nie wiem, jaką ocenę dostałem; Rano padało, ale teraz jest piękna pogoda.
- c) Zrobię sobie śniadanie albo zjem coś w mieście; Lubię czytać, więc często zaglądam do biblioteki; Pójdiesz do niego czy zostaniesz ze mną?

10. Określ rodzaj zdania złożonego (przy podrzędnym okolicznikowych podaj konkretny typ):

- a) Dbała o to, by jej zeszyty wyglądały estetycznie.
- b) Być albo nie być.
- c) Będę w przyszłości miał dobrą pracę, jeśli teraz mądrze wybiorę studia.
- d) Oczy mi się kleiły, ale doczytałem powieść do końca.
- e) Kto ma przyjaciół, jest bogaczem.
- f) Wtedy nie był jeszcze tym, kim jest dziś.
- g) Przestraszyłem się, dlatego uciekłem.
- h) Dlatego uciekłem, że się przestraszyłem.
- i) Chciał zostać w domu, tak bardzo się obawiał kartkówki.
- j) Zaczął wstawać z łóżka, zatem był silniejszy.
- k) Poznała wreszcie chłopaka, o którym opowiadała jej koleżanka.
- l) Jak sobie pościesz, tak się wyśpisz – okolicznikowe sposobu.
- m) Ani nie odrobiłeś pracy domowej, ani nie posprzątałeś w pokoju.

Odpowiedzi:

- 1. c
- 2. b
- 3. c
- 4. a
- 5. c
- 6. a
- 7. b
- 8. a – np. ...i zobaczyliśmy dziwne światło, b – np. ...więc zaczęliśmy uciekać, c – np. ...bo coś ciężkiego upadło.
- 9. c
- 10. a – podrz. dopełnieniowe, b – współ. rozłączne, c) podrz. okolicznikowe warunku, d – współ. przeciwstawne, e – podrz. podmiotowe, f – podrz. orzecznikowe, g – współ. wynikowe, h – podrz. okolicznikowe przyczyny, i – podrz. okolicznikowe stopnia i miary, j – współ. synonimiczne (włączne), k – podrz. przydawkowe, l – podrz. okolicznikowe sposobu, m – współ. łączne,